

يك زندگی کم نظیر

* حقیقت است نه خیال باقی

* نمونه‌هایی از تمدن حیرت انگیز موریانه

* انعکاسی از اسرار داخل لانه

* این هم درسی است از توحید

مطالبی که در زمینه زندگی پر اسرار موریانه از افراد مطلع می‌شنویم و در کتابهای پر ارزش حشره‌شناسان می‌خوانیم هیچگاه نباید آنرا بی‌اساس و زائیده تخیل حساب کنیم، زیرا اینها نتیجه سالها زحمت و تلاش و کوشش عده فراوانی از دانشمندان است اینها زحمتهای بسیاری کشیده و مشقتهای فراوانی متحمل شده‌اند تا دریچه‌های از علم و دانش و راهی از اسرار خلقت را بروی بشر گشوده و ارمغانهای گرانبهای به عالم انسانیت تقدیم داشته‌اند .

یکی از این دانشمندان « شارل دو فور » است که وی متجاوز از ۲۰ سال در کنگو، بمطالعه اوضاع زندگی موریانه پرداخته است او میگوید که در خاک این کشور در یک دهکناره متجاوز از پنج تا شش لانه موریانه موجود میباشد که ارتفاع این لانه‌ها غالباً از شش متر متجاوز است .

آنچه بر ارزش و اهمیت مطلب میافزاید اینست که تحقیق در اوضاع زندگی این حشره با مشکلات مخصوصی توأم است ؛ در جائیکه حتی کلنگ تأثیر نمیکند و جز با دینامیت شکافته نمیشود راه یافتن با نجام مشکل و از آن مشکل‌تر اینست که با دوربین عکاسی بخوایم از آنجا عکس برداریم، تازه اگر بوسیله «دینامیت» یا «مته» های مخصوصی لانه این حشره را سوراخ کنند آیا این حشره‌ای

که آنقدر ظریف و کم طاقت است که با اشارهٔ یکی انگشت میمیرد چگونه در مقابل شما نمودار میشود و بفعالیت خود ادامه میدهد تا شما با اوضاع زندگی آن اطلاع حاصل کنید ؟ ولی حشره - شناسان تمام این اشکالات را مرتفع ساخته : بحفر نقب های طولانی اقدام کرده از این راه خود را بحوالی لانه رسانده بادقت فراوان زندگی موریانه را مورد مطالعه قرار داده و بادوربین عکاسی از مناظر مختلف زندگی آن عکس برداری کرده اند .

نمونه‌هایی از تمدن حیرت انگیز موریانه

حشراتی که از لحاظ تمدن و تکامل زندگی جالبی دارند هیچک پای موریانه نمیرسد ، نظم و ترتیبی که در عالم موریانه دیده میشود هرگز نظیر آن در لانه مورچگان و زنبوران عسل که آنها نیز طبقه ممتاز عالم حشرات هستند دیده نشده است . مورچه هر چند حشرهٔ بسیار تمدنی است و در زندگی آن عالیترین درجهٔ فداکاری و از خود گذشتگی جلوه گر است ولی در انضباط و رعایت مقررات که بهترین مظهر تمدن است پای موریانه نمیرسد .

همانطور که ساختمانهای باشکوه اهرام مصر و تخت جمشید و آسمان خراش نشانهٔ بزرگی از تمدن بشر محسوب میگردد ؛ ساختمان باشکوه شهر موریانه نیز علامت بارزی از تمدن موریانه است ، در زندگی موریانه مطالب عجیبی هست که هر یک نمونهٔ بسیار روشنی از درجهٔ تمدن آن بشمار میرود و ما بذکر بعضی از آن‌ها مبادرت میکنیم :

۱- مأمورین رفت و رو ب شهر کیسه‌هایی نیز برشکم دارند که زباله‌ها را در آن جای میدهند و همینکه پرشد بر میگردند و محتویات کیسه را در محفظه‌های بزرگی میریزند اما این زباله‌ها را باین صورت نمیگذارند بلکه پس از یک رشته اعمال شیمیائی که توسط مهندسین و شیمی دانهای برجسته‌ای ؛ معمول میگردد بغذای مطبوع و مفید تبدیل میگردد .

۲- موریانه‌ها بیشتر از چوب تغذیه میکنند اما این موضوع باین سادگی نیست که چوب را بهمین صورت بخورند بلکه آن را بوسیلهٔ اعمال شیمیائی بصورت غذای مطبوع خود در می‌آورند! در جنگ دوم جهانی که آذوقه کمیاب بود دانشمندان سوئدی کوشش فراوانی کردند تا از چوب غذا فراهم کنند در نقاطی که گوشت بدست نمی‌آمد این دانشمندان از چوب « کتات » می‌ساختند ولی این « کتات » ها قابل خوردن نبود زیرا طعم نامطبوعی داشت ، اما آنچه که دانشمندان سوئدی برای ساختن آن کوشیدند و موفق نشدند از قرن‌ها پیش برای موریانه حل شده است یعنی آن‌ها چنانکه گفتیم از چوب تغذیه میکنند و آن را بصورت غذای گوارائی در می‌آورند!

۳ - موریانه در کمتر از ۱۶ درجه حرارت نمیتواند زندگی کند و لذا برای تعدیل حرارت لانه تکه های ریز چوبهای مرطوب و علفهایی را که در عمق زمین جمع آوری کرده اند تبخیر نموده هوای متعادلی بوجود میآورد و با اینکه هر کدام از طبقات لانه و هر یک از حشرات احتیاج به حرارت مخصوصی دارد با اینوصف همه آنها را تأمین میکند و بطوری در تنظیم هوای لانه رعایت دقت میشود که در تابستان از ۸۵ «درجه فارنهایت» تجاوز نمیکند و در زمستان از ۸۰ درجه پایین تر نمیآید .

۴ - موریانه اغلب در جاهای گرم و خشک آفریقا زندگی میکند و از طرفی بر طوبت و آب احتیاج شدیدی دارد دانشمندان پس از تحقیق و کاوش باین نکته رسیده اند که این حشره مرعوز آبرای توسط هوا بدست میآورد یعنی بخار و هوای آن توسط یکی از اعضاء بدن خود میگیرد و با اعمال اسرار آمیزی آنرا با آب تبدیل میکند .

هر چند مهندسیین عالم موریانه در ساختن این ساختمانها از هر جهت دقت کافی مبذول داشته اند تا ظریف و در عین حال بسیار محکم باشد ولی این نکته را نیز در آن رعایت کرده اند که تبدیل بخار با آب ، در داخل آن امکان پذیر باشد ؛ گرچه حشره شناسان هنوز بطور دقیق بچگونگی این عمل اسرار آمیزی نبرده اند

۵ - یک دشمنی آشتی ناپذیر قدیمی میان مورچه و موریانه موجود است و لذا موریانه برای رهایی از نیش تیز و شاخکهای خطرناک مورچه از سطح زمین با عمق تاریک آن پناه برده و تمدن حیرت انگیز خود را در آنجا گسترش داده است و برای دفاع از این دشمن ارتشی ترتیب داده و بسد بندی پرداخته است بطوریکه اگر سدی را که این حیوان در مقابل دشمن خود ساخته است با جثه کوچک آن مقایسه کنیم هزارها مرتبه از سدهای بزرگی که بشر ساخته است نیرومندتر است ! وضع موریانه از لحاظ تشکیلات لشکری که بعداً بشرح آن خواهیم پرداخت مثل اینست که یک کشور ضعیف برای دفاع در مقابل دشمن نیرومند قلاع محکم نظامی بسازد، سر باز خانه درست کند سلاحهای مختلف اختراع کند و گازهای سمی بوجود بیاورد !

۶ - برای ساختن لانه ، کارگران ذرات خاکی و ماسه را باهم مخلوط میکنند و آنها را با آب دهان اسرار آمیز خود ممزوج مینمایند که بعد از خشک شدن بصورت سیمان بسیار محکمی درمیآید ؛ بطوریکه بشر با اینهمه پیشرفتهای صنعتی تا کنون سیمانی باین محکمی نتوانسته است بسازد. ساختمانهای آنها که با این مصالح ساخته میشود استحکام عجیب و مقاومت غیر قابل توصیفی دارند و قریباً در مقابل سیلها و بارانهای شدید همچنان پابرجا است .

لانه‌های متعدد با ترتیب هندسی در فواصل معینی از هم قرار می‌گیرند و هر لانه مانند یک شهر کامل تمام تجهیزات لازم زندگی مجهز است و دارای خیا باها و معابر منظم و متعدد است که بمرکز شهر که مقر خاندان سلطنتی است متصل می‌گردد و همچنین دارای طبقات و حجرات متعددی است که هر یک از طبقات و حجرات برای منظور خاصی ساخته شده است .

انعکاسی از اسرار داخل لانه .

هر چند در بیرون لانه کوچکترین اثری از زندگی میلیون‌ها موریا نه دیده نمی‌شود و در ظاهر سکوت عجیبی بر شهر اسرار آمیز موریا نه حکومت میکند ولی در داخل لانه غوغای يك زندگی خیره کننده‌ای که با مشکلات بسیاری پنجه نرم کرده و آن هارا علاوه بر اینکه مرتفع ساخته است يك تمدن حیرت انگیزی بوجود آورده است بچشم می‌خورد .

حشره شناسانی که پرده از روی اسرار این لانه‌ها برداشته و ارمغان های قابل توجهی بجهان بشریت تقدیم داشته‌اند می‌گویند در زیر گنبد لانه نخستین چیزی که بچشم می‌خورد خیا بان‌ها و معابر متعددی است که با نظم دقیق و ترتیب خاصی ساخته شده است و کلیه آرها بمرکز شهر وصل می‌گردد در مرکز شهر آپارتمان مخصوص شاه و ملکه قرار دارد و از قرار گاه سلطنتی جاده‌های نسبتاً بزرگی بعمق زمین کشیده شده و اطاقهای وسیعی با ستون های استوار بچشم می‌خورد این اطاقها مسکن طبقه مخصوصی از موریا نه است .

مهندسین شهر که در حقیقت طبقه خاصی از موریا نه است در ساختن راهها و معابر ابتکارهایی بخرج داده‌اند از جمله اینکه در فواصل معینی گاراژ هایی ساخته‌اند که کارگرهای باربر و مأمورین تهیه مواد غذایی در آنها استراحت کنند و جاده هارا طوری ساخته‌اند که کارگرها باسانی بتوانند از کنار یکدیگر عبور کنند، گاهی در موارد استثنائی که رفت و آمد زیاد میشود ابتکار دیگری بکار می‌زنند و در راه در موازات هم می‌سازند که یکی مخصوص آمدن و دیگری برای رفتن است در اینجا نکته مهم اینست که انضباط شدید و رعایت مقررات عبور و مرور بیکه در جهان موریا نه است در هیچیک از جانوران روی زمین حتی انسان‌ها دیده نشده است .

هر چه از طبقات لانه رو بپائین می‌رویم بهمان اندازه با وفور موریا نه های جوان مواجهه می‌شویم در طبقات پائین انبارهایی بچشم می‌خورد که مملو از تکه چوبهای جویده شده و پوسیده و علفهای بریده شده است این انبارها مرکز ذخائر . که است و چنانکه گفتیم این تکه چوبها و علفها را با مهارت مخصوصی بصورت غذای مطبوع خود در می‌آورند .

بطور کلی تمام تجهیزات و لوازم يك زندگی مدرن در لانه موریا نه تهیه شده است

حتی اگر تعجب نکنید يك طبقه از طبقات لانه ، مخصوص گورستان است که اجساد مردگان خود را در آنجا دفن میکنند عجیب تر اینکه این حیوان تا احساس میکند که ساعت مرگ فرارسیده است با پای خود بجای آنکه محل دفن اموات است میرود و آنجا جان میسپارد بطوری که هرگز موریانه ای دیده نشده است که آن را از محل کار خود بمحل اموات برده باشند مگر اینکه در اثر جنگ کشته شده باشد که در این صورت بوسیله مأمورین مخصوص حمل اموات بگورستان حمل میشود.

موریانه با دقت و کوشش زیادی نقب های زیر زمینی بوجود می آورد و گاه این نقب ها چندین کیلومتر زمین را اشغال میکند ، در آفریقا مناطقی وجود دارد که در ظاهر آنها چیزی بچشم نمیخورد اما تمام آن قسمتها تو خالی است یعنی همین قسمت است که شهرهای موریانه در آن وجود دارد .

موریانه اهمیت زائدا الوصفی بترمیم و تعمیر لانه میدهد بطوریکه هر گاه کوچکترین سوراخی در لانه حادث شود کارگران با تهجیل تمام بمرمت آن میپردازند و این مسأله برای آنها از مسائل مهم حیاتی بشمار میرود .

زیرا اگر در این موضوع کوچکترین مسامحه ای بکنند دشمنان بی شماری که در کمین دارند بداخل لانه راه یافته وسیله مرگ و نابودی آن ها را فراهم میسازند .

این هم درسی است از توحید

خواننده محترم ! توجه بدونکنه در اینجا لازم بنظر میرسد یکی آنکه باین مطالب که نتایج پیشرفت تحقیقات علمی بشر است با دیده تحقیر نگاه نکنیم و سعی کنیم که با دقت تمام بنکاتی از اسرار جهان آشنا شویم دیگر اینکه از این نظامهای دقیقی که در هر گوشه ای از سطح پهناور گیتی جلب توجه میکنند درس توحید بخوانیم و بقدرت نامحدود آفریننده این جهان پی ببریم

نظم و تشکیلات زندگی موریانه نشانه بزرگی از قدرت پروردگار است که در هر نوعی از انواع جانوران بطریق مخصوصی قدرت نمائی کرده است **حضرت صادق (ع)** در طی جمله کوتاهی باین حقیقت اشاره کرده فرمودند : « انواع مختلف جانوران که هر يك دارای زندگی مخصوصی میباشند و بتجهیزات خاصی مجهز هستند دلیل روشنی بر قدرت نامحدود پروردگار است که بهره اراده کند قادر است و عجز و ناتوانی را در ساحت مقدس وی راهی نیست » (۱) .